

Izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne.

Uredništvo in upravnništvo
»Zarje«
v Ljubljani,
Dalmatinova ulica št. 3.

Sprejemajo se le frankirani dopisi. Rokopisi se ne vračajo.

ZARJA

Socialistično glasilo.

Posamezna številka stane 1 Din

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom 4 Din mesečno.
Za Nemčijo 5 Din., za drugo inozemstvo in Ameriko 6 Din.

Reklamacije so poštne proste.

Oglasi po dogovoru.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

V Ljubljani, v soboto 11. novembra 1922.

Ne demagogija, resno delo vodi k zmagi!

Zakaj smo šli v blok?

Ljudje, ki so živeli vse svoje življenje samo od takozvane „protifarške gonje“ in od publega „naprednega“ frazerstva, o katerem smo povedali svoje mnenje že v zadnjem uvodniku, gledajo na blok, ki smo ga stvorili za predstoječe ljubljanske občinske volitve z nekaterimi predsodki in nezaupanjem. Potrebno je zato, da izpregovorimo o tem bloku mirno, trezno in načelno besedo.

Socialistična stranka je načelna, razredna in revolucionarna stranka z jasnim ciljem, ki ne pozna nobenega popuščanja. Ta svoj cilj skuša doseči in realizirati s tem, da organizira v svojih vrstah ves proletarijat, ki bi se nekega dne, ko bi postal številčno dovolj močan, polastil vse oblasti in uravnal družbo po svojih načelih. To je eno.

Socialistične stranke vsega sveta so pa že od nekdaj stale na stališču, da ne smejo imeti pred svojimi očmi samo tega cilja, temveč da je njihova dolžnost že v današnji družbi s primernimi gospodarskimi, političnimi in socialnimi reformami priboriti delavskemu razredu čim največ pravic ter ga tako gospodarsko in politično jačiti in s tem pospešiti prihod socialne revolucije in povspesti realizacijo svojega cilja. V to svrhu so se vse socialistične stranke že od nekdaj pozitivno udeleževale političnega in parlamentarnega življenja v današnji družbi.

Dokler so bile socialistične stranke številčno še šibke in niso hotele meščanske stranke še ničesar slišati o kakih intenzivnejših socialnih reformah, so stale vse socialistične stranke in povsod na odločno opozicionalnem stališču, ker so vedele, da bi jim koalicija s kako meščansko stranko ne prinesla nobenih pomembnejših koristi in bi morali v koaliciji stalno zatajevati svoja najprimitivnejša načela in zahteve.

Svetovna vojna in ruska revolucija sta pa hudo omajala zakrknjenost mnogih meščanskih strank, tako, da so mnoge spoznale, da po predvojni potih ne bo mogoče več dalje. Bile so prisiljene do popuščanja in s tem je bilo danih mnogo slučajev možnosti sodelovanja s socialističnimi strankami. Socialna demokracija je n. pr. zahtevala osemurni delavnik. Dokler niso hotele meščanske stranke ničesar čuti o njem, je bilo seveda vsako sodelovanje z njimi nemogoče, ko so pa po vojni v tem pogledu popustile in je bila njegova uvedba odvisna le od sodelovanja obeh taborov, so šle socialistične stranke glede gotovih vprašanj z njimi v koalicijo, ker s tem niso zatajile nobenega svojega načela, obratno pomagale so uresničiti prevažno svojo zahtevo. In takih slučajev bi navedli lahko še celo vrsto. Tako je prišlo do tega, da so stopile v bloke in koalicijo z meščanskimi strankami velike in mogočne socialistične stranke vsega sveta, n. pr. v Nemčiji, Avstriji, na Češkem itd. In ravno v teh

deželah je sodelovala socialna demokracija povsod in dolgo tudi s klerikalnimi strankami. Tudi naša socialistična stranka je n. pr. sodelovala v naši prvi narodni vladi in nihče ne more trditi, da ni prineslo to sodelovanje proletarijatu velikih koristi.

Opozicija ali aktivno sodelovanje je torej povsem taktično vprašanje in taktika se lahko menja 24krat na dan, kakor je rekel že Bebel.

Kako je sedaj s predstoječimi občinskimi volitvami?

Znani sta zgodovina in usoda zadnjega občinskega sveta. Po štiridesetih letih je zavlada na ljubljanskem magistratu prvič res napreden duh in začelo se je delati na vseh koncih in krajih. To pa ni dalo spati našim reakcionarjem, ki se radi ogriinjajo v pisan, zakrpan in preluknjani plašč „naprednosti“, zato so šli in razpustili občinski svet, ob enem pa vsilili Ljubljani volilni red, ki je pravo zasmehovanje vsakega demokratičnega načela. Relativno so dobili pri zadnjih volitvah oni največ glasov, zato so določili v novem volilnem redu, da ima dobiti sedaj relativno najmočnejša stranka polovico vseh mandatov, nato pa še one, ki ji pripadejo po proporciji. Če obrnemo to na konkretno stran, bi dobila torej JDS pri teh volitvah od 49 mandatov okrog 30, naša stranka bi si pa priborila komaj enega ali dva. Zastopniki ljubljanske reakcije, politične korupcije in terorizma bi bili torej absolutni gospodarji Ljubljane, mi pa razoroženi gledalci.

Popolnoma jasno je tedaj, da smo se morali ozreti po obrambnem sredstvu, da po možnosti odvrnemo ta „napredni“ atentat na ljubljansko delovno ljudstvo. Sestavili smo torej konkretni delavni program bodočega občinskega sveta in ker sta pristali nanj še dve drugi skupini, je jasno, da smo lahko in morali skleniti koalicijo, ki bi ta delavni program tudi uresničila. Neresni žonglerji in politični šarlatani bi bili, ko bi ponujali ljubljanskemu delavstvu lep program, ob enem pa nalašč preprečili, da se ta program tudi izvede, kajti jasno je, da bi s samostojnim nastopom ne mogli izvesti niti ene točke. Ljubljansko delavstvo naj torej presodi, ali je pravilno, da smo sestavili lep delavni program bodočega občinskega sveta v smislu socialističnega programa in obenem poskrbeli tudi za njegovo uresničenje, ali ni? Kdor misli, da je prazna demagogija boljša, tistemu seveda ni pomagati.

Vemo pa, da uvideva to ljubljansko delavstvo v polni meri in da zato tudi brezpogojno odobrava naše stališče ter bo tudi poskrbelo, da se bo ta program mogel realizirati.

Le tako bo mogoče streti tekmo velikih ljubljanskih bank za groše delavnega ljudstva, nakopičene v ljubljanski mestni hranilnici. Kdor cepi tu enotno falango delavnega ljudstva, je vedoma ali nevedoma hlapec teh bank.

dolžen kakor je na videz. Gre namreč v tem boju zopet za denar, za denarne zavode, za boj med bankami, dasi navedeni listi svojim volilcem tega ne povedo v prepričanju, da drve ljubljanski volilci samo za frazami, volilnimi lažmi in lepimi besedami o beli Ljubljani, o žarišču kulture in pa o sramoti, če Ljubljano izgube demokrati, kakor bi bili vsi drugi ljubljanski volilci v ljubljanski občini prazne ničle. Volilni boj, ki ga vodita obe demokrati skupini Zajedničarji („Narodovci“ in narodni socialci) ter „Jutrovci“ je neiskren, ker ne pove tega, kar ima v narčtu.

Odkar so bile razkrite vse tiste najrazličnejše gospodarske afere, ki so jih povzročili mladi in stari demokrati, eni s sodelovanjem eni z malobrižnostjo, je moralo izginiti do teh strank zaupanje tudi med njihovimi pristaši, zakaj v vsakem koraku morate slutiti varanje. O politični moralni splošni več govora. Sumnja, da nekaj tiči za volilnim bojem, se nam usiljuje nehote, če motrimo dosedanje delovanje demokratiških strank in zadnje dogodke v gospodarski politiki in evoluciji.

Ustanovili so za Slovenijo hipotekarno banko, kateri so pritegnili v prvi vrsti imetje prejšnje deželne imovine, oziroma deželne banke, mlado demokratične občine Kranj, Kurnik, Novomesto, Zvezo slovenskih zadrug, Mestno hranilnico ljubljansko, Kranjsko hranilnico itd. V novi Hipotekarni banki so imeli odločilni vpliv mladi demokrati, dokler so v Zvezi slovenskih zadrug gospodarili mladini, gg. dr. Laurenčič, dr. Brezigar in Ribnikar. Na zadnjem občnem zboru Zveze slovenskih zadrug so ostali mladini v manjšini ter so zmagali starini. Razmerje glasov pri banki se je torej izpremenilo.

Enoten nastop pri ljubljanskih občinskih volitvah.

Vse delavno ljudstvo se bo moralo v bodočih volitvah združiti, tako je zapisal „Naprej“ v št. 127. z dne 7. junija t. l. in to je bilo takrat geslo vseh opozicionalnih strank v Ljubljani, pri enih resno in odkritosrčno, pri drugih pa samo „šlager“ za vsak slučaj.

Razlogov za to parolo je bilo in je še sedaj dovolj. Predvsem so vse stranke uvidevale potrebo ljudske komunalne politike na ljubljanskem rotovžu, ker se je ta v vsej dobi liberalnega režima dosledno zanemarljalo. Profizakoniti, v ničemer utemeljeni razpust občinskega sveta je zopet jasno pokazal, kako razumeva „demokratiška“ stranka demokracijo, da njej ni do tega, da vlada ljudstvo, temveč zato, da vladajo njih bančne skupine. Ker pa so med tem demokrati napravili poseben volilni sistem, ki je v bistvu pluralen in katerega namen je predvsem zasigurati Ljubljano demokratiški stranki, postalo je vsem jasno, da pade občina zopet v roke demokratu, ako stranke nastopijo vsaka zase.

Iz navedenih vzrokov so bile tedaj vse stranke enotne v tem, da je na nasilje edini pravi odgovor enotna fronta. Tega prepričanja, vsaj na videz, so bili narodni socialisti in socialisti okoli „Napreja“. Poslednji so bili celo prvi, ki so sklicali sestanke vseh strank, z izjemo ljubljanske kraj. organizacije, katera je imela v bivšem občinskem svetu pet mandatov. Ker so vse stranke vztrajale na

Prejšnja absolutna večina je odpadla ter bo vbodoče v hipotekarni banki odločevala s svojimi glasovi Mestna hranilnica ljubljanska. Zaraditega je povsem jasno, da je tista bela Ljubljana in tisto kulturno žarišče, okolo katerega se bije v Ljubljani sedanjí volilni boj le glas Mestne hranilnice ljubljanske pri Hipotekarni banki. Mladini demokrati bi torej radi okupirali veliko denarno podjetje, s katerim bi potem na gospodarskem polju skoro izključno gospodarili v Sloveniji in davili svoje nasprotnike tako kakor so delali doslej. Isti interes imajo na tem zavodu tudi Zajedničarji s svoje strani. Ako torej hočejo ljubljanski volilci imeti vpliv na gospodarska podjetja, da bodo ista služila tudi družabnim potrebam, korporacijam, ne pa samo privatnim spekulantom, potem mora zmagati v Ljubljani Zveza delovnega ljudstva, ki bo kot zastopnica Mestne hranilnice ljubljanske definitivno odločevala o tem, ali se glavni iz Hipotekarne banke resnično nalagajo v interesu naroda vobče in v Ljubljani v interesu ljubljanskega prebivalstva.

Znane finančne afere in nacionalizacije naj bodo volilcem v svarilo, da ne zaigrajo gospodarskega trumfa ljudem, ki so dokazali s svojo neobzirnostjo grde sebične lastnosti, s katerimi so narod opeharili za milijone. Z zmagao Zveze delovnega ljudstva v Ljubljani edino se to da vbodoče prepričati, zakaj, če zmaga Zajedničarji in Jutrovci v teh vprašanih prav kmalu zblizajo in ljubljanci ostanejo s svojo Mestno hranilnico in Hipotekarno banko na cedilu, demokratska kapitalistična družba pa bo eksploatirala gospodarske zavode, ki so narodovi in bi morali služiti narodu.

tem, da se k pogajanjem pritegne tudi ljubljanska kraj. organizacija SSJ., privlekli so „Naprejevci“ kot pogoj za skupen nastop predvolitve in proglasili le-te za principijelno vprašanje. Jasno je, da bi bile take predvolitve ne le tehnično in finančno težko izvedljive, temveč ne bi bila tu dana nobena garancija, da rezultat odgovarja razmerju moči strank v Ljubljani. Izključena pa bi bila na vsak način vsakršna kontrola, ali so se predvolitev udeležili edinole pristaši onih strank, ki bi predvolitve izvedle. Niti ena stranka nima organiziranih vseh, kateri ob volitvah glasujejo za njo, morda celo „Naprejevci“ ne. Sicer pa „Naprejevci“ itak ni bilo resno s predvolitvami, le-te so jim bile dobrodošle vzroke, da so prekinili pogajanja z ostalimi strankami. Dokazali pa so s tem, kako malo resne in odkrite so bile besede napisane v gori citirani številki „Napreja“, kjer so pisali: „**demokratom bo z njihovim lastnim orožjem izbita iz glav misel na demokratskega župana, opozicionalne stranke bodo pa imele v občinskem svetu ogromno večino in bodo lahko nemoteno vršile gospodarsko občinsko politiko, čeprav so v verskih in narodnih vprašanih različne. Saj v Ljubljani ne pojde niti za Nemce, niti za Jude, temveč za stradajoče delavno ljudstvo.**“

Socialistom, ki so ostali konsekvetni temu stališču, očitajo „Naprejevci“ izdajstvo in zvezo s klerikalci, breznačnost itd. itd. sami pa so za-

Zagoneten boj med Zajedničarji in mladimi demokrati.

Zakaj se tepejo mladi in stari za ljubljansko občino?

Kdor pazno motri volilni boj med Zajedničarji in mladimi demokrati, se čudi malenkostnemu neodkritosrčnemu in prasketajočemu volilnemu boju, ki je podoben dveh konurentov, ki se drug drugemu ne

upata povedati resnice v lice. Smešno je prerekanje med „Jutrom“ na eni strani in „Narodom“ in „Jugoslavijo“ na drugi strani.

Volilni boj med obema skupinama pa v resnici vendar ni tako ne-

pustili enotno fronto, ne iz principijelnih vzrokov, temveč le radi nelepega osebnega sovraštva proti posameznim socialistom. V znamenju tega umazanega osebnega sovraštva gre ves boj posameznikov okolo „Napreja“.

Drugi „dezertjerji“, ki so zapustili enotno fronto so bili narodni socialisti. Ti so uskočili k demokratičnim „dezertjerjem“ okrog dr. Ravniharja. Pravzaprav je to razumljivo. Stranka obstoji iz prav mnogih demokratičnih malkontentov in kakor lastavica najde zopet svoje gnezdo, tako so narodni „socialisti“ zopet odšli nazaj med konservativce in bankokrate staroliberalnega kalibra. Sploh niti ena stranka ne igra tako žalostne vloge kot Narodno „socialistična“. Danes stavkokazi pri železničarski stavki, denuncira člane nasprotnih organizacij in zahteva žandarje od radikalno-klerikalne vlade, jutri obžaluje svoj nastop. Danes glasuje za protustaven zakon o zaščiti države, jutri stavi „formalen predlog za ukinjenje le-tega. Danes smatra koalicijo s klerikalci za potrebno, jutri pa se z največjo gonjo loti klerikalnega zmaja kot škodljivca Ljubljane. Taki so Klofačevi in Chocevi epigončki.

Tudi ti narodni socialisti so se izjavili za enotno fronto in se udele-

ževali medstrankarskih pogajanj opozicijskih strank, obenem pa so se pogajali s staroliberalci po geslu: kdo da več?!... Seveda so staroliberalci bili v stanu dati več kot pa druge stranke, ki zastopajo delavno ljudstvo.

Ostale stranke pa so ostale konsistentne in so sklenile nastopiti pri sedanjih občinskih volitvah enotno v Zvezi delovnega ljudstva, katera je izdelala enoten komunalen program, ki se v bistvu popolnoma krije s programom SSJ za samoupravna telesa in je tedaj vsak očitek, da smo izdali program dobro premišljena hudobija.

Da ponovno poudarim: jasno je, da je z ozirom na obrazloženi položaj enoten nastop neobhodno potreben in je do njega moralo priti v interesu delovnega ljudstva v občini ljubljanski. Vsakdo, ki nastopa drugače, ima namen žrtvovati občino demokratom in za te je napisal „Naprej“ št. 127. z dne 7. junija t. l.: „Kdor pa hoče žrtvovati občino demokratom, naj velja vsem za politično strankarskega egoista, korumpiranega — kakor je korumpirana demokratska gospoda.“ Besede, kakor nalašč napisane za narodne socialiste in „Naprejceve“? Ali morda ne?

Janko Komar.

Državna oblastva naj delujejo.

Vsled trenutnega, po umetnih načinih in sredstvih povzročene dviga našega dinarja je nastal v našem gospodarskem življenju povsem nov položaj. Položaj, ustvarjen po kapitalistih vsled tega, ker bi trenutno morali opustiti misel prekomernega dobička in zaslužka. — Seveda, že zopet kaže, da bo moral plačati ves račun delavec sam in da bo kril s svojim življenjem navidezno kapitalistovo izgubo. — Kajti, čim je porasel dinar, je začela zastajati produkcija in začelo odpuščanje delavstva in krčenje obratovanja.

Povsod, od usnjarske do predilniške industrije so že uvedli, da se dela do nadaljnjega le tri do štiri dni v tednu in da naj delavec živi zato le ob zaslužku teh dni.

Podjetniki pravijo: skladišča so polna, odjemalcev ni. Vsled porasta dinarja pa je tudi nemogoče in nevarno, obratovati s krediti, ki jih vrhutega vsled pomanjkanja gotovine ni lahko dobiti. Zato naj sedaj zastanejo kolesa, umre ogenj v pečeh — delavec pa naj čaka, da bo podjetniku zopet zajamčen neokrnjeni dobiček. Blago pa naj leži zaprto v skladiščih, kapitalisti pa čakajo s prodajo in oddajo blaga. — Obenem pa ustavljajo stroje, odpuščajo delavce.

Blaga v skladiščih ne kopičijo zato, ker ni odjemalcev, marveč le zato, ker se podjetniki branijo znižati cene izdelkom, ki bi odgovarjale porastu dinarja. Zavedamo se tega, da to še ni prenasičen, konzum naših industrijskih izdelkov še ne zadovoljen. Umevno pa je, da ne prenese konzument ob današnjem valutnem stanju cen, ki so odgovarjale najnižjemu stanju našega dinarja. Zato je sedanje kopičenje blaga produkt špekulacije, in to špekulacijo pa morajo državna oblastva v interesu produkcije in gospodarskega razvoja brezpogojno in brez odloga — zatreti in izjaloviti. Naj vzemo v roke zakon o pobijanju draginje, naj se poslužijo pravic, ki jih nudi pravilnik k zakonu o pobijanju draginje, pa bodo industriji, obrtniki videli, da konzument še rabi, krvavo rabi njihovih izdelkov — seveda po ceni, ki odgovarja stanju dinarja. Kakor hitro pa bi državna oblastva opustila najenergičnejšo akcijo v tej smeri, pa postane res sedanjí porast dinarja v korist le najožjemu krogu dobičkarjev, pa v veliko, nepopravljivo škodo delovnemu sloju. S tem bi izboljšanje valute doseglo ravno nasprotni učinek kakor je bil izboljšanje namen.

Skozi vsa povojna leta smo živeli v psihozi: zaščita industrije, zaščita našega narodnega gospodarstva. Pod tem geslom pa je skrival kapitalist svojo pravo namero, to je, obogatiti sebe, pa naj si pogine njegova okolica. Poglejmo samo usnjarsko stroko. Vse mogoče, vsak mesec se izpreminjajoče carinske odredbe in naredbe! Vsakokrat pa odredbe, ki so odgovarjale špekulacijam podjetnikov, nikdar ali le redko potrebam delavstva, delovnega ljudstva. Humbug je bila zaščita industrije, ker so podjetniki to zaščito izrabljali za svoje dobičke, dražili blago, zidali tovarne, ki pa danes špekulirajo znova na rovaš delovnih slojev. — In danes ko so padle cene surovim kožam, hočejo ti usnjarski magnati, da razglasi vlada, da imajo ti ljudje

monopol v naši državi. Češ, po vojni smo se tako lepo razvili — razvili na račun konzumentov, delavcev — da zadoščajo naši izdelki za potrebe cele države.

Pri tem pa upajo, da bo monopolno stališče, ki naj ga zavzema usnjarska industrija, dobro sredstvo za izmozgavanje delavstva in navijanje cen. — Tako daleč pa njihova moč ne bo segla, tako visoko njihovo drevo dobičkarstva ne bo zrastle. To jim jamči razredni proletarijat. Državna oblastva pa naj se zavedajo, da je zakon o pobijanju draginje za to, da se draginja pobija, ne pa pušča špekulaciji bohotno razvijanje. — Obrati morajo obratovati, konzum potrebuje, ne pa, zadržavati padanje cen s kopičenjem blaga in trpanjem skladišč.

Zakon o zaščiti delavcev in delodajalci.

Delodajalci, od industrijalca pa do zadnjega obrtnika smatrajo zakon o zaščiti delavcev za največjo in najnesrečnejšo oviro razvoju industrije, procvitu trgovine in življenju obrti. Na tem zakonu so našli že vse napake. Vse mogoče ugovore o ilegalnosti, neprikladnosti in neprimerosti. — Predvsem pa, da je zakon enostranski, diši vsaj deloma po socialni uvidevnosti in pravičnosti.

Vsi, ki presojujejo zakon o zaščiti delavcev tako, vsi, ki odrekajo zakonu upravičenost, pozabljajo eno: Ta zakon naj ščiti delavca, nameščena, vsaj se zakon imenuje zakon o zaščiti delavcev.

Zato je pogrešena trditev, da zakon ni objektivni, vsporejajoč oba faktorja: delodajalca in delojemalca.

Zakon o zaščiti delavcev je socialno-politični zakon; socialna politika pa naj izravnava razlike posameznih družabnih razredov. Delojemalec, politično ravnopraven delodajalcu, naj postane vsaj prilično tudi v gospodarskem življenju, gospodarskem pogledu enakovreden član človeške družbe. Tej izravnavi je zakon o zaščiti delavcev namenjen, in samo s tega vidika motren, more nuditi objektivno podlago za pravično in pravilno presojo. — Zato je umevno, da ima zakon o zaščiti delavcev določila, ki se zde delodajalcem pristranska, zanje krivična, za produktivnost pa odvisna in kvarna. — Veliko odpora vzbuja v vrstah delodajalcev nastopno določilo v zakonu, ki pravi: Ob stavkah ali izporih ne opravljajo državne borze dela posredovanja za ona podjetja, v katerih je stavka ali izpor, dokler ni stavke ali izpora definitivno konec. — In dalje: Uradniki pri borzi dela se morajo ob posredovanju delavcev prepirati sami, ali obstoji v posamez-

nih podjetjih stavka ali izpor itd. itd. — To določilo, češ, kaže jasno absolutno pristranost zakonodajalčev. Toda: v gospodarskem boju naj si bosta oba dela enakovredna. V gospodarskem boju naj nima delodajalec na razpolago državnega aparata, ko je že itak znatno močnejši kot stavkujoči delavec. — Dalje, borza dela naj posreduje delo le v obrate, kjer je zajamčeno delavcu mirno in stalno delo. — S posredovanjem dela ob stavkah, ali celo izporih pa bi niti med delavstvom odpor proti ustanovi sami. Dočim pa je prvi predpogoj uspešnega posredovanja, kar je zopet v eminentnem interesu produkcije in gospodarskega razvoja, da uživa borza dela med delavstvom absolutno zaupanje. Le na zaupanju bo uspevalo posredovanje dela. Iz teh razlogov prepoveduje zakon o zaščiti delavcev borzam dela, da bi vršile posredovanje ob stavkah in izporih, ker ne gre, da bi socialno-politična institucija bila pripraga delodajalcu, da stre stavko, uspeš z izporom.

Pač pa je resnica eno, kar pozabljajo delodajalci: da je naša zakonodaja nepopolna, nezadostna v pogledu poravnave medznih in drugih sporov. — Naša zakonodaja je opustila vsak poizkus, da bi postale stavke, izprtja sredstvo delavstvu v najskrajnejših slučajih. Meščanska zakonodaja po vsem svetu stremi za tem, da izravna najrazličnejše spore potom posredovalnih, poravnalnih ustanov. Teh in takih ustanov pa seveda naš delodajalec ne pozna, ne prizna, zato jih naša meščanska zakonodaja ne uvaja. V to smer naj zastavijo delodajalci, kot nositelji današnjega režima svoj vpliv, svojo lopato. — Nikar pa naj ne negirajo svoje, meščanske zakonodaje. Da-

LISTEK.

Uvedba občinske davščine od prirastka za vrednosti nepremičnin v Ljubljani.

Prejeli smo in objavljamo:

V Uradnem listu je izšla naredba pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 21. oktobra 1922, s katero se uvaja občinska davščina od prirastka na vrednosti nepremičnin v okolišju mestne občine ljubljanske. Naredba velja od dneva razglasitve, torej od 31. oktobra t. l. dalje. Prenosi nepremičnin izza tega dne so zavezani občinski davščini in se morajo prijavljati mestnemu magistratu v Ljubljani. Kakor v drugih večjih mestih, tako se je vsled naglega naraščanja števila prebivalstva na eni in pomanjkanje stanovanj na drugi strani razpasla tudi v Ljubljani špekulacija z zemljišči in posebno s hišami. Cene hišam in stavbnim parcelam se dvigajo prekomerno, mnogo bolj nego odgovarja padanju denarne vrednosti. Da se ta nezdrava špekulacija omeji in da pride tudi ljubljanska občina zopet do dohodkov, ki so ji izostali vsled ukinitve zakona z dne 4. junija 1912, deželnega zakonika št. 34, o uvedbi davščine od prirastka na vrednosti nepremičnin na Kranjskem, je sklenil občinski

svet ljubljanski, naj se ta davščina zopet uvede vsaj v Ljubljani, in sicer kot občinska davščina. V občinskem svetu so se pa izražali in od strani davkoplačevalcev so se uveljavljali ugovori proti uvedbi davščine, in sicer v prvi vrsti zaradi tega, ker se ni v načrtu naredbe upoštevalo padanje vrednosti našega denarja. Ti ugovori so bili upravičeni; del vrednostnega prirastka je namreč brez vsakega dvoma samo navidezen in izvira odtod, ker se izraža prodajna cena (vrednost) zdaj v bistveno manj vrednem denarju, nego svojočasna pridobitna vrednost. Ta bistvena razlika v vrednosti denarja ob pridobitvi in otujitvi je bila tudi glavni vzrok, da je vlada tozadevna zakona za Kranjsko in Koroško ukinila in da so tudi druge države s slabo valuto pobiranje davščine od vrednostnega prirastka nepremičnin sploh ustavile. Mestna občina ljubljanska pa ne more pogrešati dohodkov, ki jih je imela od te davščine pred ukinitvijo dotičnega deželnega zakona. Upoštevač omenjene utemeljene ugovore je na predlog g. finančnega delegata dr. Savnika sprejela v naredbo sledeča določila:

»Razliko v vrednosti denarja ob pridobitvi in otujitvi je v svrhu ugotovitve dejanskega vrednostnega prirastka upoštevati na ta način, da se vse v tuzemski veljavi (K 1.—

= 0,25 Din) izražene vrednosti-zneski, kolikor po §§ 5 do 11 vplivajo na izračun vstevnega vrednostnega prirastka, najprej vzamejo s sledečimi mnogokratniki in sicer:

vrednosti (zneski) iz leta 1920 4,5 krat; vrednosti (zneski) iz leta 1921 3,4 krat; vrednosti (zneski) iz leta 1922 do konca julija 1,7 krat in vrednosti (zneski) poznejše dobe pa z onim mnogokratnikom, ki ga za vsak mesec posebej določi komisija, v katero odpošljejo po enega zastopnika: mestna občina ljubljanska, pokrajinska uprava v Ljubljani ali oblastvo, ki stopi na njeno mesto, podružnica narodne banke v Ljubljani in delegacija ministrstva financ.

Na tej osnovi kot prirastek izračunani znesek je potem deliti s številom, ki ga kot mnogokratnik za vrednosti (zneske) iz časa otujitve določi komisija v smislu prejšnjega odstavka.

Od tega končnega zneska je po odbitku 10% v smislu § 12. drugi odstavek, izračunati davščino po določbah § 13.

Na ta način se izloči od izračunanega prirastka pred vsem oni del, ki ga je pripisovati edinole zmanjšanju vrednosti našega denarja; s tem se je odpomoglo najhujšim nedostatkom mehaničnega primerjanja pridobitne vrednosti z otujilno. Vzemimo, da je bila nepremičnina

kupljena dne 29. maja 1920 za kron 100.000, dne 15. julija 1922 pa prodana za kron 300.000. Ako se ne oziramo na padanje vrednosti našega denarja, znaša vrednostni prirastek K 200.000. To pa ni dejanski vrednostni prirastek! Leta 1920 je bilo K 100.000 vrednih toliko, kot meseca julija 1922 znesek K 264.705 88 vinarjev (K 100.000 . 4,5 : 1,7). Dejanski vrednostni prirastek znaša torej samo K 35.294,12 in le od tega je treba plačati davščino.

Vrednostni prirastek ne temelji samo na padanju naše valute, ampak je povzročen tudi po raznih drugih faktorjih, kakor so n. pr. otvarjanje novih prometnih zvez, pomanjkanje sveta za razširjenje mest in posebno za grajenje novih zgradb in slednjič tudi splošno dviganje cen, četudi je valuta stabilna, kakor se je to opazalo pred vojno in se opaža tudi sedaj v državah s stabilno valuto, n. pr. v Švici. Naraščanje cen kljub stabilnosti valute se upošteva v naredbi posebej, in sicer na ta način, da se odstavek od dejanskega vrednostnega prirastka kot davščine prost del 10% pridobitne vrednosti in odmeri davščina samo od ostanka po odbitku 10%.

Na ta način je obdavčen res samo dejanski prirastek na vrednosti in ne more zaraditega imeti nihče več utemeljenega pomisleka proti uvedbi te davščine.

našnje gospodarsko življenje, današnji gospodarski delavčev položaj narokuje nujno proletarijatu stavke, vedne boje! — Zakon o zaščiti de-

lavcev pa je le slepilo delavstvu, da se ne upre vsem neštetim zakonom, ki ščitijo in varujejo podjetnikov dobiček in delavčevo izkoriščanje.

Obletnica revolucije v Rusiji.

Dne 6. novembra je poteklo v zgodovini razvoja pet let, odkar so v Rusiji prevzeli vladno sedanji boljševiški revolucionarji pod vodstvom Lenina. Evropski kapitalisti in vlastodržci so se komaj nekoliko oddahnili od panike, s katero jih je navdajala revolucija v Rusiji in širjenje boljševizma po vsem svetu. Ves tlačeni narod je zrl z zaupanjem v bodočnost in njega odpor proti krivicam je naraščal. Tik pred revolucijo so imeli v Rusiji vladno v rokah menševiki in socialni revolucionarji, ki pa niso hoteli kar kratko prelomiti vojne, marveč braniti so še hoteli Rusijo pod vplivom antante. Ruski narod pa ni mogel razumeti, zakaj bi vojna ne prenehala, če je prenehal carizem. Zaraditega se je mala stranka boljševikov oprijela gesla „konec vojne“, kar je bila srčna želja vsega ruskega naroda. Agitacija je uspela, vojska se je zrušila, menševiki in socialni revolucionarji so se morali umakniti. Energični boljševiki so nastopili, proglasili konec vojne, odpravili fevdalizem, razdelili zemljo ter ustanovili delavske svete, ki so prevzeli administracijo države. Iz strahu je buržoazija bežala iz Rusije in boljševiki so postali gospodarji Rusije.

Kapitalizem je skušal premagati boljševiški režim z bojkotom, netenjem uporov v Rusiji, ki pa niso zaglegli. Po petih letih je prišel kapitalizem do prepričanja, da je Rusija nepremagljiva, in danes skušajo vse države obnoviti gospodarske odnose s boljševiško Rusijo. Lahko celo trdimo, da tekmujejo v tem med seboj, katera država bo pridobila boljše zveze z Rusijo.

Ruski boljševiki so menili, da bodo zrevolucionirali ves svet v najkrajšem času, vsaj pa zahodno Ev-

ropo. Med delovnim ljudstvom je tudi bilo revolucionarno razpoloženje. Vendar je pa v teh deželah kapitalistična družba tako razvita in organizirana, da je podoben preobrat neizvedljiv že zaraditega, obenem pa se je v najvažnejšem trenutku razbila enotnost mednarodnega proletarijata.

Zaradi teh razmer so akcije komunistov ponesrečile v zapadnih državah. Organizirani kapitalizem pozna neko vrsto demokracije in proti demokraciji je težje izvesti revolucijo kakor proti absolutizmu. Kapitalizem daje koncesije in nekaj svobode v važnih vprašanjih ter ne dopušča, da bi se proti njemu koncentriral tak odpor kakor se lahko koncentrira proti absolutizmu, čeprav so te koncesije le navidezne in malenkostne.

Komunisti sicer danes že uvidevajo, da se preko razvoja ne more preiti iz kapitalistične družbe v socialistično družbo. In da danes nastopa reakcija po vseh državah, je kriv razkol med proletarijatom. Bodočnost pričetega dela ruske revolucije vidimo le v podružabljenju gospodarstva po vsem svetu. Boljševiki se morajo akomodirati ruskemu razvoju, evropski in ameriški kapitalisti se morajo akomodirati gospodarskim potrebam in sklepajo se pogodbe med sovjetsko vlado in kapitalističnimi vladami.

Problem, ki ga pomeni ruska revolucija je ta, da se bo proletarijat po drugih državah boril za podružabljenje produkcijskih pomočkov in blaga in s tem stopa država kot gospodar in trgovec v ospredje, in kdor bo tam odločeval, bo odločeval tudi v razvoju družbe.

Predpogoj je pa zedinjenje proletarijata.

grama. Diplomacija Ninčičeva in globoki pokloni so formaliteta, skoraj bi rekli, spricho dogodkov pravkar minule dobe, ironija, ker od sedanjega ministra predsednika italijanske vlade in zunanjega ministra obenem zlasti Jugoslavija ne more pričakovati nič in nikakoršnih uslug. — Pa počakajmo, da se stol ministrskega predsednika Mussolinija nekoliko ogreje. Tedaj bo Mussolini oni, ki bo videl tu — sovražnika.

Stambolijski je obiskal tudi Bukarešto. Balkanski ministri potujejo jako radi. To vemo že o naših ministrih, ki so skoro več v inozemstvu kakor doma. Bolgarski ministrski predsednik doslej ni potoval, odkar se mu je pa posrečila politična zmaga proti meščanskim demokratom in liberalcem (sam je zemljoradnik) se pa oglašajo pri belgrajski vladi in pri rumunski. Balkanci snujejo naklepe glede orientskega vprašanja najprej med seboj. Ali bodo na orientski konferenci tudi edini je vprašanje. Če bodo tam dokazali med seboj nezvestobo, si bodo pa zopet v laseh kakor doslej vsaki dve leti enkrat.

Grčija obljublja, da dobi Jugoslavija svoboden pas za pot do Egejskega morja pri Solunu. Taka pogodba je bila sklenjena že leta 1914. Grčija se zaveda, da potrebuje pomoči.

V Avstriji se še vedno bije politični boj za zakon za vzpostavitev avstrijske gospodarske podlage. Socialni demokrati nadaljujejo boj proti zaslužnjitvi republike tujemu kapitalu, buržoazija pa šili Seiplovo vladno, da čimprej prevede zakon. Kapitalisti bodo namreč imeli dobiček, če delajo v družbi s tujim kapitalom, nasprotno bi pa bil dobiček manjši, če bi morali tudi sami žrtvovati večji del svojega imetja in več požrtvovalnosti bi bilo treba. Avstrijsko ljudstvo želi svobodo in marljivost, avstrijski kapital pa kooperacijo s svetovnim kapitalizmom.

Bavarci bi radi imeli svojo državo. Prehudi monarhisti so, zato pa niso zadovoljni z republiko. Upamo pa, da se bodo tudi Bavarci, čeprav težko, privadili republikanski državniki obliki.

Dogodki v Turčiji se razvijajo silno nervozno. Odstavitev Sultana in razpust turške vlade je zbudilo veliko vznemirjenje v evropskih državah, zlasti na Angleškem, kjer vedo, da se je Anglija Turkom s svojo politiko silno zamerila. V Carigradu čuvajo Sultana. Poslaniki zahtevajo do nadaljnjih ukrepov status quo ter so odredili stroge odredbe proti nemirnosti, ki so že in bodo najbrže tudi še neizogibni. Fanatizem turški proti tujcem je velik, zaraditega zahtevajo izgon vseh Evropejcev. Razpoloženje je trenutno tako, da imamo pričakovati v Traciji, Carigradu in Mali Aziji pa tudi drugod krvave pokole, kar ne bo nikakor nepričakovano, ker se Turki prav dobro zavedajo, kako silno so jih izrabljali civilizirani Evropejci. Priče so Indija, kjer gospodari Anglija, enako Egipt, Maroko, Tripolitanijska in tudi v srcu Turčije, v Carigradu ima Evropa še danes kapitalistični vijak bank in gospodarskih podjetij, s katerimi izžema turški plebejski narod. Sov-

raštvo je stoletno in pospešuje ga verski fanatizem in fatalizem, ki služi v vsakem narodu, ki ni mohamedanske vere, krutega sovražnika — krivoverca. S temi dogodki stopa orientsko vprašanje v novo fazo, o kateri pa danes nihče ne ve, ali se zaključi mirno ali s krvavo orgijo. Za dogodki tiči nedvomno Rusija kot zaveznica angorske vlade, ki hoče z netenjem odpora doseči politični vpliv in polnopravno udeležbo na orientski konferenci, če se bo vršila, preden izbruhne obsežna muslimanska revolucija. Italija, Anglija in Francija pošljejo vojaštvo pred Carigrad, ker so sedanje obrambne čete komaj zmožne preprečiti popoln preobrat v Carigradu. Položaj je silno resen, ker grozi z novim vojnim požarom.

Turki nimajo več sultana? Angorska vlada je odstavila turškega velikega sultana in imenovala svojega poverjenika Rifat pašo za zastopnika v Carigradu. V Carigradu je ta sklep angorske skupščine napravil mučen vtisk ter tudi še ni gotovo, kako ga bodo sprejele druge države, ker razveljavlja obenem vse pogodbe, ki jih je sklenila Turčija po 17. marcu 1920 z drugimi državami. Zlasti je važna sevreška pogodba. Države so vložile protest.

Sultan je ubežal na angleško ladjo ob Bosporu.

Nemška marka pada dalje. Pogajanja glede vojnih dolgov se še vrše. Nemčija zahteva 500 milijonov zlatih mark posojila ter je končno obljubila, da podpiše del tega zneska nemška državna banka. Zastopniki antante pa zahtevajo, da mora Nemčija bolj izrabiti svoje gospodarske sile.

Evropa pumpa. Italija dobi posojilo v Londonu za svoje žveplene rudnike. Madžarska pa zahteva v Ameriki dolarje. Kapitalisti se bodo kmalu trkali po prsih in se bahali: Evropa je naša! Kakšen bo odziv na baharijo — vederemo.

Češki škofje so izdali pastirski list, v katerem protestirajo proti ločitvi cerkve od države ter upajo, da ne pride do zloma med cerkvijo in državo.

Gospodarska pogodba med Nemčijo in Rusijo je sklenjena.

Trgovinska pogodba s Poljsko. Delegata dr. Velizar Jankovič in Slavko Šečerov sta podpisala trgovsko pogodbo s Poljsko in se zdrava in zadovoljna vrnila domov. Ta pogodba se prav lepo bere, še lepše sliši. Vsaj so dosegli soglasje glede izvoza vina, sliv, stavbnega lesa in masti. — Ravno tako pa bomo mi dobili nafto, petrolej, tekstilno blago itd. Toda, ena sama nesreča je pri teh in takih pogodbah. — Dasi lepo napisane, so neizvedljive, ker se more blago transportirati le po železnici, ne pa v nahrbtnikih in canjah. Pri nas je težava dobiti vagon premoga iz Trbovelj v Litijo, kako bo šle romal vagon petroleja iz Poljske recimo v Bečkerek, od tam pa v Skoplje. — Naj bi morda sklenili tudi pogodbo, ki bi dala našemu prometu „šnoftobaka“.

Portugalska vlada je odstopila — naša pa še ne.

POLITIČNI PREGLED.

Krajevna organizacija SSJ v Ljubljani.
V ponedeljek ob pol osmih zvečer v
Mestnem domu

javen shod

proti obsodbi rudarja Keroševiča in
za revizijo procesa.

Udeležite se shoda polnoštevilno!

Pašič hoče vladati. Velik krik in vik so povzročili prepiri v radikalni in demokratiški stranki. Doslej so pa te prepire premostili na zunanji, znotraj pa obstoje v vsaki obeh vladajočih strank po tri skupine. Pribeževič vodi boj z Davidovičem, Pašič pa s Protičem. V obeh strankah pa imajo še nevrtačce. Ako bi prišlo do javnega zloma v tej ali oni stranki, ne bi bilo mogoče več ohraniti celotne ne demokratiške ne radikalne stranke; odtod tudi strah pred definitivnim razkolom, ker bi potem ne bilo več — vladne koalicije.

Z odkritim veseljem razposajenega otroka, ki mu nisi vzel lesenega konjička, razglašajo demokrati, da je v njihovem klubu dosežen sporazum tudi v taktiki. Da, sporazum ad hoc; trajnega sporazuma pa v stranki, ki je načelno razkosana in razdrapana, ne more biti. Vzrok, da se sedanja vlada tako krčevito oprijemlje svojih koristnih stoličkov ter da ostaja na njih, ni ne v krepkosti ne v kreposti demokratov in radikalcev, pač pa v slabosti drugih strank in njih individualnosti. Država je mlada, privilegiji se dele, zažene kost zdaj temu, zdaj onemu, različna mentaliteta Hrvatov in Srbov, Slovencev, ki cepi interesne meščanske skupine ter slabi enotni gospodarski poudarek; edino tem razmeram se ima zahvaliti sedanja vladna koalicija in režim za svojo žetev slave in neslave.

Vlada predlaga opremo vojske. Jugoslavija je baje zapletena v orientsko vprašanje. To izpričujejo raz-

ne konference v Belgradu. Z ozirom na to predloži vlada narodni skupščini predlog za opremo vojske. Kredit dobi vlada v Franciji (?), torej zasleduje francosko politiko?

Narodna skupščina je imela v torek burno sejo. Zemljoradniki so zahtevali, da se takoj obravnava agrarna reforma. Večina zahtevi ni ugodila, zato so zemljoradniki zapustili skupščino. — Izvoljen je bil na tej seji finančni odbor. V njem je kot zastopnik socialističnega kluba s. dr. Korun. V sredo je razpravljala narodna skupščina o zakonu o vojnih odškodninah.

Princ Jurij se še pogaja z vlado glede bivanja v Nišu. Posredovanje je prevzel metropolit Dimitrije.

Vojni minister Vasić je odstopil. Njegov naslednik je general Pešić.

Zajedničarji v Zagrebu so se pričeli gibati. Izvolili so izvršilni odbor. Akcijski odbor ne sme biti preveč blokaški, če pa, potem še ne bo nič z njimi.

Sumljivo koketiranje z Mussolinijem. Italijanski fašistovski ministrski predsednik Mussolini je napravil vobče s svojim nastopom vlade menda po vseh državah ugoden utisk. Celo naš minister za zunanje stvari mu je poslal lep telegram in napravil tak kompliment kakor bi mu bil Mussolini po krvi in duši brat. Ej, vemo, da diplomacija zahteva take komplimente, toda z ozirom na dogodke, ki so jih povzročali fašisti, katerih načelnik je bil Mussolini, pa Mussolini ne zasluži zaupanja niti od meščanske tuje vlade. Spravljivost, toleranca, zakonitost je morda osebnemu prepričanju Mussolinijevo kot meščana in odgovornega funkcionarja. Nedvomno pa bo moral stati Mussolini kot predsednik vlade pod močnim vplivom fašistov, če bo hotel ohraniti njih zaupanje. Politika novega ministrskega predsednika bo torej morala biti nacionalno šovinistična, protidelavska in imperialistična v zmislu fašistovskega pro-

DNEVNE VESTI.

Volilci za ljubljanske občinske volitve! Razširjajte „Zarjo“, da bo javnost informirana o vseh dogodkih. Spominjajte se tudi volilnega sklada, da bo volilnemu odboru mogoče tudi s tiskom obveščati naše volilce o vsem volilnem gibanju. Ljubljanske občinske volitve so načelno in moralno važne. Gre za zmago volilcev ali pa terorja!

Brnotova čista lista. V zmislu statuta Brnot ni sestavil kandidatne liste. Paragrafi so res kljube, ki jih tudi mož reda in discipline ne more vedno razvozlati. Njegov kandidat g. Bole je bil še pred poldrugim letom ljubljanski demokratiški občinski svetnik. Drug kandidat g. Noč je nekaj drugega. Na listo sta menda prišla le za to, kakor je poročevalec izjavil, da je na njej dosti prostora. Skok do smešnosti ni velik. To je menda tista koalicija, ki jo je Brnot

zagovarjal v „Napreju“, na union-skem shodu in pa takrat, ko je sklical na volilni pogovor Slovensko ljudsko stranko, komuniste in narodne socialiste. Ali ni Brnotov volilni manever precej muhast?

„Naprejeva“ lista — še vedno ni čista. Na naše vprašanje glede Brnotove liste je „Napreje“ odgovorjal, odgovoril pa ni. Odgovor je zavil, kakor da bi se bal — resnice.

Dosedanja občinska politika v Ljubljani je bila po mnenju „Jutra“ z dne 4. t. m. nemoderna, tedaj nazadnjaška. Zamudilo se je toliko, da bo treba stotine milijonov, da se nadoknadi zamujeno. Da, da, tudi mi smo to trdili vedno, toda takrat — nas je opsovalo „Jutro“ z zapravljivci in slabimi gospodarji. — Tudi vsi ljubljanski volilci so prepričanja, da ne sme nikoli več vladati nemoderna in nesocialna liberalna gospoda, pa če

si izbere še tako firmo, zato bodo oddali 3. decembra vsi svoje glasove za kandidate „Zveze delovnega ljudstva“ vključno vsem grožnjam „Jutra“ z vladno močjo in nemilostjo.

Poljubi in objemi za državne uradnike. Zajedničarji in „Jutrovci“ snubijo uradnike naravnost strastno. Po naravi službenega razmerja spadajo uradniki med delovne sloje. Zato menimo, da se uradniki zaradi obljub ne bodo dali varati. Obľubujejo, kdaj in koliko bodo dali, tega pa ne povedo. Demokrati in Zajedničarji se varajo, če mislijo, da se uradniki kupujejo z obľubami. Imajo načela!

„Jutro“ očita narodnim socialcem v parlamentu opozicijo in dostavlja: „Čudno je le to, da naj sedaj trojica demokratov dela čudeže tudi za tiste, ki so z volilnimi kroglicami zakrivil, da ne sedi več slovenskih demokratov v skupščini.“ — Ta izjava pove dve stvari: prvič, Jutrovci odreka narodnim socialcem pravico do poslancev, drugič pa prikriva mentaliteto, ki je skozi meščanska in kapitalistična in ne more drugače ravnati kakor ravna.

Grožnja z maščevanjem je simbol slabosti ali pa nepoštenosti. „Jutrovci“ so čudni ljudje. Kdor je čital njihov list pol leta, se je že zdavna prepričal, da se s svojimi žurnalistiko love kakor večje ob solnčni svetlobi. Ko je bil razpuščen ljubljanski občinski svet, so tolkli na veliki loben in peli slavo pokrajinskemu namestniku, da je dal razpustiti občinski svet, ker je sklenil zvišanje plač mestnim in hranilničnim nameščencem. Danes pa pišejo, da je namestnik napravil neumnost. To je ona čudna lastnost. Druga je pa ta, da „Jutro“ grozi trgovcem, hišnim posestnikom ter obľubuje politično tiranijo posameznim slojem in osebami, če ne bi se prodali. Možata ta taktika ni. Pri občinskih volitvah gre le za komunalno politiko, ne za državno. Zakaj torej tak dirndaj? Zakaj ta nasilnost? Zakaj na koše takih lepih obľub, pa nobenega dejanja? Ahilovo peto skrivate? Delate zase, ne za narod, delate za monopol, gospodarski in politični terorizem. O, ta bakšiš!

Zgled značaja. V Delavskih novicah je izjavil komunist s. Jaka Žorga, da so mu menda ponujali demokrati 20.000 kron, če agitira zanje. Žorga je ponudbo odklonil in povedal javnosti, da se ne da kupiti, čeprav so ga odpustili iz železničarske službe in po krivici. — In demo-

krati ter zajedničarji menijo, da bodo inteligentne uradnike kupili z neznano pragmatiko, ki jo bodo sklenili čez deset let! Smešno!

Dr. Perič hoče ogoljufati ljubljanske volilce. „Slovenski Narod“ in „Jugoslavija“ sta prinesla vest, da bo dr. Perič odstopil županstvo, če bi bil izvoljen, dr. Stanovniku. Ta vest je priobčena z namenom begati volilce ali pa hoče izzvati nas, da bi se spuščali v polemiko o tem vprašanju. Vest je lažnjiva; take vesti je „Narod“ že prinašal pred temi volitvami, ki pa nimajo s poštenostjo prav nič opraviti. Volilci naj se zane-sejo na poštenost in odkritost svojih kandidatov škrbaste in lažnjive stare cunje naj pa lažejo kolikor jim drago. Če kdo izborna laže, je tudi napreden!

Pojasnilo. V zadnji številki „Zarje“ je bila objavljena zbadljivka na g. dr. Murnika glede na njegovo vojaško službovanje v Avstriji. K dotični notici pojasnjujemo, da je izvoljeno razsodišče Sokola, ki je bilo sestavljeno, da preišče očitke, že svoj čas izreklo, da g. dr. Murnik ni zakrivil nikakršne nečastne stvari.

Kmetijska družba je imela v sredo svoj občni zbor. Predsednikom je bil izvoljen zopet g. Gustav Pirc.

Trgovski list z dne 4. novembra 1922 piše v uvodniku: Poglejmo si ministra za socialno politiko, ki podpira lenuharenje in prekucuho. Za trgovskim listom stoje v prvi vrsti stari demokrati, s temi pa so zvezani narodni socialisti, ki imajo socialno politiko vedno in povsod na jeziku. Pika.

Ljubljansko gledališče. G. Pavel Golja je postal ravnatelj dramskega gledališča, g. Miroslav Rukavina pa opernega.

Baritonist Franc Pogačnik (Naval) je še živ ter ni ponesrečil v Rusiji na železnici.

Poveljnik ljubljanske divizije general Dokič je zapustil Ljubljano.

Podražanje tobačnih izdelkov. Pokrajinska monopolska uprava v Ljubljani objavlja: Uprava državne monopolne oblasti je na podlagi sklepa upravnega sveta samostojne monopolne uprave in odobrenja finančnega ministra z dne 4. junija t. l. določila nove cene za tobačne izdelke, ki stopijo danes, t. j. 8. novembra v veljavo. Cene tobaku so sledeče: **R e z a n i t o b a k :** a) najfinejši turški tobak po 100 gr, kg prej 250 D, sedaj 400 D, b) najfinejši hercegovski po 100 gr, kg prej 160 D, se-

daj 300 D, c) fini turški v zavojskih (25 gr) kg prej 140 D, sedaj 360 D, d) fini hercegovski (25 gr) kg prej 120 D, sedaj 200 D, e) srednje fini turški (25 gr) kg prej 75 D, sedaj 100 D, f) najfinejši ogrski kg prej 60 Din, sedaj 75 D, g) domači duhan kg prej 50 D, sedaj 60 D, donavski kg prej 50 D, sedaj 60 D. — **C i g a r e t e :** a) makedonske specialitete ekstra (1000 kom.) prej 500 Din, sedaj 700 D. b) Makedonske specialitete (1000 kom.) prej 325 D, sedaj 450 D, c) Narenta (1000 kom.) prej 450 D, sedaj 600 D, d) egiptovske 1000 kom. prej 325 D, sedaj 450 D, e) Moeris (1000 kom.) prej 250 D, sedaj 350 D, f) damen, prej 150 D, sedaj 270 D, g) sport prej 120 D, sedaj 150 D, h) ogrske prej 80 D, sedaj 100 D, tobak za pipo 76 Din.

Stanovanjski urad je dodelil na Vernih duš dan volilne lokale in sicer starinom na Pesku, št. 45, mladinom pod Kapom št. 7, narodnim socialistom pa na Dilci št. 13.

Mladini so izvedli te dni podrobno agitacijo v posameznih ljubljanskih okrajih. Za Kravjo dolino in St. Peterski okraj bodo podrobno agitacijo opustili, ker že samo ime Turk dovolj vleče tamošnje volilce.

Starinski in mladinski čuvarji skrinjic, hvala Bogu, ne bodo skuraj sedeli. — Vendar se nam zdi, da bodo nekateri čuvarji zavistno „škrlili“ še vedno na starinsko skrinjico.

Prve seje novo izvoljenega občinskega sveta se bodo udeležili starini v frakih, mladini v „žaketih“, narodni socialisti pa v kratkih „rekelcih in gomašnah“. Tak pakt je bil sklenjen na tajnem sestanku dne 17. oktobra 1922 v hiši nasproti sodnije.

Mladini pridno „žajfajo“ starine. Volilci pa bodo ožehlali starine in mladine.

Socialni vestnik.

Zavarovanje državnega prometnega osobja zoper bolezni in nezgode. Na podstavi predzadnjega odstavka paragrafa 6. zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. V. 1922, po katerem je osobje državnih prometnih naprav — **proti njegovi volji in nevpripravljenosti!** — izvzeto iz zavarovanja po novem zakonu, je izdal minister za promet v sporazumu z ministrom za socialno politiko posebno naredbo o neugodnem in bolniškem zavarovanju osobja državnih prometnih naprav. — V posebni naredbi pa je minister za promet ši-

rokoušno in bahavo oznanil svetu, da se bo izvršila likvidacija dosedanjih zavarovalnih naprav in organizacija del, ki so potrebna za izvajanje bolniškega in neugodnega zavarovanja po novi naredbi, najkasneje do dne 1. oktobra 1922. Danes pa štejemo že 11. november 1922, toda o izvršeni likvidaciji, o izvedeni organizaciji ni ne duha ne sluha. Tega ne povdarjamo zato, ker terjamo izvedbo! To povdarjamo zato, da bo svet videl, da je nesposobnost kumovala zavarovanju železničarjev že ob rojstvu. Zakaj se je umešalo ministrstvo za promet v soc. zavarovanje železničarjev? Zakaj obľublja izvedbo naredbe, če potem besedo požre? — Socialno zavarovanje je delavstvu namenjeno, delavstvu spada uprava, izvedba zavarovanja, delavstvu vsa odgovornost, kuratelo nesposobnega činitelja pa odklanja.

Vestnik „Svobode“.

Občni zbor ljubljanske „Svobode“ se je vršil dne 8. novembra 1922 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani ob povoljni udeležbi članstva. Funkcionarji odbora so podali svoja poročila, ki dokazujejo, da se je podružnica oživela po daljšem mrtvilu k resnemu delovanju, pri katerem je udeležena predvsem mladina, kar je za razvoj „Svobode“ v Ljubljani gotovo razveseljivo dejstvo. Izvoljen je bil novi odbor in sicer ss. Cerkenik Anđelo, Ogrinc Josip, Komur ml., Hladnik Ivo, Zorjan Ivan, Žagar Maks, Cerkenik Fanči, Berdajs ml. V nadzorstvo so bili izvoljeni ss.: Bernot Zvonimir, Skobl Franc in Kralj Ivan. — Staremu odboru se je podelila zaupnica in absolutorij. Po občnem zboru je imel s. Bernot kratko predavanje o naši morali. **Prva seja novega odbora** se bo vršila dne 14. novembra 1922 ob 8. uri zvečer v centralnem tajništvu „Svobode“ v Ljubljani.

„Svoboda“ Delavsko izobraževalno društvo v Ptuj priredi ciklus predavanj, z naslednjim sporedom: 1. Dne 9. XI. 1922: g. Vajda, gln. ravn. Moderno šolstvo; 2. dne 16. XI. 1922: s. Uratnik Filip: Socializem in njega cilji; 3. dne 23. XI. 1922: g. dr. Stuhec B.: Tuberkuloza in nje pobijanje; 4. dne 30. XI. 1922: s. Komavli V.: Narodnostno vprašanje in socialisti; 5. dne 7. XII.: s. Uratnik: Organizacija kot pomožno sredstvo za dosego ciljev socializma; 6. dne 14. XII. 1922: g. dr. Vrečko: Venerične bolezni; 7. dne 21. XII. 1922: s. Uratnik: Povojni gospodarski položaj Evrope; 8. dne 28. XII. 1922 g. dr. Vrečko V.: Alkoholizem in njegov škodljivi vpliv na človeški organizem; 9. dne 4. I. 1923: g. Čopič: Moderna država; 10. dne 11. I. 1923: s. Uratnik: Stanovanjska beda in nje odstranitev. Predavanja se vrše ob navedenih dnevih, vsakokrat ob pol 8. uri zvečer v Glasbeni šoli. Za kritje režijskih stroškov se bo pobiralo 1 dinar vstopnine.

Gospodarstvo.

Naraščajoča poplava bankovcev v Nemčiji. Obtok bankovcev v Nemčiji se je v tretjem tednu meseca oktobra povečal za 35,5 milijarde na okoli 410 milijard mark.

Naš izvoz v avgustu 1922 je znašal po vrednosti 275.270.283 Din proti 151.332.064 Din v avgustu lanskega leta.

Izdajatelj in odgovorni urednik dr. L. Perič. Lastnik Konzorcij „Zarje“. — Tiska tiskarna J. Blasnik nasl. v Ljubljani.

Rudnik Trbovlje

sprejme takoj v delo enega kleparskega predelavca, enega kovaškega predelavca in dva strugarja. Reflektira se samo na prvovrstne moči, ne oženjene in z dolgoletno prakso.

Po zunanosti

pozna že večina naših gospodinj testenine „PEKATETE“. Odločno zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da z njimi najboljše postrežejo svojo družino.

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.

Telefon inter. št. 178

Ljubljana

Pošt. ček. rač. št. 10.532

Brzlj. „Rodes“ Ljubljana

Hranilni oddelek

naznaja, da je s **1. novembrom 1922.**

zvišal obresti in sicer

za navadne hranilne vloge na	6%
za vloge proti četrtletni odpovedi na	6½%
za vloge proti polletni odpovedi na	7%

Hranilne vloge sprejemajo in izplačujejo vse prodajalne naše zadrage!

Vlagajte vse svoje prihranke v lastno hranilnico!